

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Enten – Eller. Første del

Citation: Kierkegaard, Søren: "Enten – Eller. Første del", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 2*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon; Finn Hauberg Mortensen, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 1997 , s. III. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-ee1-txt-shoot-id4efb83a2-376d-4a6a-9518-0b07089f3712.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 2

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

ΔΙΑΨΑΛΜΑΤΑ

ad se ipsum.

Grandeur, savoir, renommée,
Amitié, plaisir et bien,
Tout n'est que vent, que fumée:
Pour mieux dire, tout n'est rien.

Hvad er en Digter? Et ulykkelig Menneske, der gjemmer dybe Qvaler i sit Hjerte, men hvis Læber ere dannede saaledes, at idet Sukket og Skriget strømme ud over dem, lyde de som en skøn Musik. Det gaaer ham som de Ulykkelige, der i Phalaris's Oxe langsomt pintes ved en sagte Ild, deres Skrig kunde ikke naae hen til Tyrannens Øre for at forfærde ham, for ham løde de som en sød Musik. Og Menneskene flokkes om Digteren og sige til ham: syng snart igjen; det vil sige, gid nye Lidelser maae martre Din Sjæl, og gid Læberne maae vedblive at være dannede som forhen; thi Skriget vilde blot ængste os, men Musikken den er liflig. Og Recensenterne træde til, de sige: det er rigtigt, saaledes skal det være efter Æsthetikens Regler. Nu det forstaaer sig, en Recensent ligner ogsaa en Digter paa et Haar, kun har han ikke Qvalerne i Hertet, ikke Musikken paa Læberne. See derfor vil jeg hellere være Svinehyrde paa Amagerbro og være forstaaet af Svinene, end være Digter og være misforstaaet af Menneskene.

* *
*

Det første Spørgsmaal i den første, den mest compendieuse Underviisning, hvori et Barn oplæres, er som bekjendt dette: hvad skal Barnet have. Svaret er: Da-da. Og med saadanne Betragtninger begynder Livet, og dog negter man Arvesynden. Og hvem har dog Barnet de første Prygl at takke for, hvem Andre end Forældrene.

* *
*

Jeg taler helst med Børn; thi om dem tør man dog haabe, at de kan blive Fornuft-Væsener; men de, der ere blevne det! Herre Jemini!

* *
*

Menneskene ere dog urimelige. De bruge aldrig de Friheder, de har, men fordre dem, de ikke har; de har Tænkefrihed, de fordre Yttringsfrihed.

* *
*

Jeg gider slet ikke. Jeg gider ikke ride, det er for stærk en Bevægelse; jeg gider ikke gaae, det er for anstrængende; jeg gider ikke lægge mig ned; thi enten skulde jeg blive liggende, og det gider jeg ikke, eller jeg skulde reise mig op igjen, og det gider jeg heller ikke. Summa Summarum jeg gider slet ikke.

* *
*

Der er som bekjendt Insekter, der døe i Befrugtelsens Øieblik, saaledes er det med al Glæde, Livets høieste og yppigste Nydelses-Moment er ledsaget af Døden.

* *
*

Probat Raad for Forfattere

Man nedskriver sine egne Betragtninger skjødesløst, man lader dem trykke, i de forskjellige Correcturer vil man da efterhaanden faae en Mængde gode Indfald. Fatter derfor Mod I, som endnu ikke har dristet Eder til at lade Noget trykke, ogsaa Trykfeil ere ikke at foragte, og at blive vittig ved Hjælp af Trykfeil maa ansees for en lovlig Maade at blive det paa.

* *
*

Det er overhovedet Ufuldkommenheden ved alt Menneskeligt, at først gennem Modsætning eier man det Attraaede. Jeg vil ikke tale om den Formations-Mangfoldighed, der kan give Psychologen nok at bestille (den Melancholske har mest comisk Sands, den Yppigste ofte mest idyllisk; den Udsvævende ofte mest moralsk; den Tvivlende ofte mest religieus), men blot erindre om, at først gennem Synden øines Saligheden.

* *
*

Foruden min øvrige talrige Omgangskreds har jeg endnu een intim Fortrolig – mit Tungsind; midt i min Glæde, midt i mit Arbeide vinker han ad mig, kalder mig til en Side, om jeg end legemlig bliver tilstede. Mit Tungsind er den trofasteste Elskerinde, jeg har kjendt, hvad Under da, at jeg elsker igjen.

* *
*

Der er en Raisonements-Passiar, der i sin Uendelighed staaer i samme Forhold til Resultatet, som de uoverskuelige ægyptiske Kongerækker til det historiske Udbytte.

* *
*

Alderdommen realiserer Ungdommens Drømme: det seer man paa Swift, han byggede i sin Ungdom en Daarekiste, i sin Alderdom gik han selv i den.

* *
*

Naar man seer, med hvilket hypochonder Dybsind de ældre Engelændere have opdaget det Tvetydige, der ligger til Grund for Latteren, saa maa man ængstes derover. Dr. Hartley har saaledes bemærket: daß wenn sich das Lachen zuerst bei Kindern zeiget, so ist es ein entstehendes Weinen, welches durch Schmerz erregt wird, oder ein plözlich gehemmtes und in sehr kurzen Zwischenräumen wiederholtes Gefühl des Schmerzens (cfr. Flögel Geschichte der comischen Litteratur 1 B. Pag. 50). Hvad om Alt i Verden var en Misforstaaelse, hvad om Latteren egentlig var Graad!

* *
*

Der gives enkelte Leiligheder, hvor det kan berøre Een saa uendeligt smerteligt, at see et Menneske staae ganske ene i Verden. Forleden saae jeg saaledes en fattig Pige, der gik ganske ene til Kirken for at blive confirmeret.

* *
*

Cornelius Nepos fortæller om en Feltherre, der blev holdt indesluttet med et betydeligt Cavalleri i en Fæstning, at han hver Dag lod Hestene pidske, at de ikke skulde tage Skade af den megen Stillestaaen – saaledes lever jeg i denne Tid, som en Beleiret; men for ikke at tage Skade af den megen Stillesidden græder jeg mig træt.

* *
*

Jeg siger om min Sorg hvad Engelskmanden siger om sit Huus: min Sorg is my castle. Mange Mennesker ansee det at have Sorg for at være en af Livets Bequemmeligheder.

* *
*

Jeg er tilmode som en Brik i Schakspillet maa være det, naar Modspilleren siger om den: den Brik kan ikke røres.

* *
*

Det er derfor, at »Aladdin« er saa styrkende, fordi dette Stykke har den geniale, barnlige Dristighed i de mest forfløine Ønsker. Hvor Mange er der vel i vor Tid, der i Sandhed tør ønske, tør begjære, tør tiltale Naturen hverken med et artigt Barns bitte, bitte, eller med et fortabt Individ's Raseri? Hvor Mange er der, som i Følelsen af hvad der i vor Tid snakkes saa meget om, at Mennesket er skabt i Guds Billede, har den sande Commandostemme? Eller staae vi ikke Alle der som Noureddin og bukke og skrabe ængstelige for at

forlange for Meget og for Lidet? Eller nedsættes ikke efterhaanden enhver storartet Fordren til en sygelig Reflekteren over Jeget, fra at kræve til at kræve sig, som vi jo opdrages og afrettes til.

* *
*

Forknyttet er jeg som et Scheva, svag og overhørt som et Dagesch lene, tilmode som et Bogstav, der er trykket bagvendt i Linien, og dog umaneerlig som en Pascha af tre Hestehaler, iversyg paa mig selv og mine Tanker som Banken paa sine Seddel-Skriverier, overhovedet saa reflekteret i mig selv som noget pronomen reflexivum. Ja gjaldt det om Ulykker og Sorger, hvad der gjelder om de bevidste gode Gjerninger, at de, der gjøre dem, have deres Løn borte, gjaldt dette om Sorger, da var jeg det lykkeligste Menneske: thi jeg tager alle Bekymringer forud, og dog blive de alle tilbage.

* *
*

Deri yttres sig blandt Andet Folke-Litteraturens uhyre poetiske Kraft, at den har Styrke til at begjære. I Sammenligning med denne er vor Tids Begjær paa engang syndig og kjedsommelig, fordi den begjærer hvad Næstens er. Hiin er sig meget godt bevidst, at Næsten eier ligesaa lidet det, den søger, som den selv gjør det. Og skal den begjære syndigt, saa er den saa himmelskrigende, at den maa ryste Mennesket. Den lader sig Intet afprutte af en nøktern Forstands kolde Sandsynlighedsberegninger. Endnu skrider Don Juan over Scenen med sine 1003 Elskerinder. Ingen vover at smile af Ærbødighed for Traditionens Ærværdighed. Havde en Digter vovet det i vor Tid, da var han bleven udleet.

* *
*

Hvor besynderlig veemodigt blev jeg ikke stemt ved at see et stakkels Menneske liste sig gennem Gaderne i en temmelig aflægs lyse-grøn i guult spillende Frakke. Det gjorde mig ondt for ham; men hvad der mest bevægede mig, var dog, at samme Frakkes Farve saa levende erindrede mig om min Barndoms første Frembringelser i den ædle Malerkunst. Denne Farve var netop en af mine Liv-Couleurer. Er det dog ikke sørgeligt, disse Farveblandinger, som jeg endnu med saa megen Glæde tænker paa, dem finder man intetsteds i Livet; hele Verden finder dem grelle, afstikkende, kun anvendelige paa Nürembergerstykker. Støder man en enkelt Gang paa dem, saa skal Mødet altid være saa uheldigt, som nu dette. Det skal altid være en Sindssvag eller en Forulykket, kort altid Een, der føler sig fremmed i Livet, og som Verden ikke vil vedkjende sig. Og jeg, som altid malede mine Helte med dette evig-uforglemmelige gulgrønne Anstrøg paa Kjolen! Gaaer det ikke saaledes med alle Barndommens Farveblandinger? Det Skær, Livet dengang havde, bliver efterhaanden vort matte Øie for stærkt, for grelt!

* *
*

Ak! Lykkens Dør den gaaer ikke ind ad, saa at man ved at storme løs paa den kan trykke den op; men den gaaer ud efter, og man har derfor intet at gjøre.

* *
*

Mod har jeg til at tvivle, jeg troer om Alt; jeg har Mod til at kæmpe, jeg troer med Alt; men jeg har ikke Mod til at erkjende Noget; ikke Mod til at besidde, til at eie Noget. De Fleste klage over, at Verden er saa prosaisk, at det gaaer ikke til i Livet som i Romanen, hvor Leiligheden altid er saa gunstig; jeg klager over, at det ikke er i Livet, som i Romanen, hvor man har haardhjertede Fædre, og Nisser og Trolde at bekæmpe, fortryllede Prindsesser at befrie. Hvad er alle saadanne Fiender tilsammentagne imod de blege, blodløse, seiglivede, natlige Skikkelser, hvilke jeg kæmper med og som jeg selv giver Liv og Tilvær.

* *
*

Hvor er min Sjæl og min Tanke saa ufrugtbar, og dog idelig piint af indholdsløse vellystige og kvalfulde Veer! Skal da Aandens Tungebaand aldrig løsnes paa mig, skal jeg altid lalle? Det, jeg behøver, er en Stemme gennemtrængende som et Lynceus-Blik, forfærdende som Giganternes Suk, udholdende som en Naturlyd, spottende som et riimfrostigt Vindpust, onskabsfuldt som Echos hjerteløse Haanen, af Omfang fra den dybeste Bas til de mest smeltende Brysttoner, modeleret fra en hellig-sagte Hvidsken til Raseriets Energi. Det er det jeg behøver for at faae Luft, for at faae udtalt, hvad der ligger mig paa Sinde, for at faae baade Vredens og Sympathiens Indvolde rystede. – Men min Stemme er kun hæs som et Maageskrig, eller hendøende som Velsignelsen paa den Stummes Læber.

* *

*

Hvad skal der komme? Hvad skal Fremtiden bringe? Jeg veed det ikke, jeg ahner Intet. Naar en Edderkop fra et fast Punkt styrter sig ned i sine Conseqventser, da seer den bestandig et tomt Rum foran sig, hvori den ikke kan finde Fodfæste, hvormeget den end sprætter. Saaledes gaaer det mig; foran bestandig et tomt Rum, hvad der driver mig frem er en Consequents, der ligger bag mig. Dette Liv er bagvendt og rædsomt, ikke til at udholde.

* *
*

Det er dog den skjønneste Tid Forelskelsens første Periode, naar man ved enhver Sammenkomst, ethvert Øiekast henter noget Nyt hjem at glæde sig over.

* *
*

Min Betragtning af Livet er aldeles meningsløs. Jeg antager, at en ond Aand har sat et Par Brillor paa min Næse, hvis ene Glas forstørrer efter en uhyre Maalestok, hvis andet Glas formindsker efter samme Maalestok.

* *
*

Tvivleren er en Μεμαστίγομενος; han holder sig som en Top i kortere eller længere Tid paa Spidsen i Forhold til Pidskeslagene, staae kan han ikke, ligesaa lidet som Toppen.

* *
*

Af alle latterlige Ting forekommer det mig at være det allerlatterligste at have travlt i Verden, at være en Mand, der er rask til sin Mad og rask til sin Gjerning. Naar jeg derfor seer en Flue i det afgjørende Øieblik sætte sig paa en saadan Forretningsmands Næse, eller han bliver overstænket af en Vogn, der i endnu større Hast kjører ham forbi, eller Knippelsbro gaaer op, eller der falder en Tagsteen ned og slaar ham ihjel, da leer jeg af Hjertens Grund. Og hvo kunde vel bare sig for at lee? Hvad udrette de vel, disse travle Hastværkere? Gaaer det dem ikke som det gik hiin Kone, der i Befippelse over, at der var Ildløs i Huset, reddede Ildtangen? Hvad Mere redde de vel ud af Livets store Ildebrand?

* *
*

Jeg mangler overhovedet Taalmodighed til at leve. Jeg kan ikke see Græsset groe, men naar jeg ikke kan det, saa gider jeg slet ikke seet derpaa. Mine Anskuelser ere flygtige Betragtninger af en »fahrende Scholastiker«, der i største Hast styrter gennem Livet. Man siger vor Herre mætter Maven før Øinene; det kan jeg ikke mærke: mine Øine ere mætte og kjede af Alt, og dog hungre jeg.

* *
*

Man spørge mig om hvad man vil, kun spørge man mig ikke om Grunde. Det tilgives en ung Pige, at hun ikke kan angive Grunde, hun lever i Følelsen, hedder det. Anderledes med mig. I Almindelighed har jeg saa mange og oftest hinanden indbyrdes modsigende Grunde, at det af den Grund er mig umuligt at angive Grunde. Ogsaa med Aarsag og Virkning synes det mig, at det ikke hænger rigtigt sammen. Snart fremgaaer af uhyre og gewaltige Aarsager en saare klein og uanseelig lille Virkning, undertiden slet ingen; snart afføder en vims lille Aarsag en colossal Virkning.

* *
*

Og nu Livets uskyldige Glæder. Det maa man lade dem, de har kun een Feil, at de ere saa uskyldige. Tilmed skal de nydes med Maade. Naar min Doctor foreskriver mig Diæt, det lader sig høre; jeg afholder mig til en vis bestemt Tid fra visse bestemte Spiser; men at være diætetisk i at holde Diæt – det er virkelig for meget forlangt.

* *
*

Livet er blevet mig en beesk Drik, og dog skal den indtages som Draaber, langsomt, tællende.

* *
*

Ingen vender tilbage fra de Døde, Ingen er gaaet uden grædende ind i Verden; Ingen spørger Een, naar man vil ind, Ingen naar man vil ud.

* *
*

Tiden gaaer, Livet er en Strøm, sige Menneskene, o. s. v. Jeg kan ikke mærke det, Tiden staaer stille og jeg med. Alle de Planer, jeg udkaster, flyve lige lukt tilbage paa mig selv, naar jeg vil spytte, spytter jeg mig selv i Ansigtet.

* *
*

Naar jeg staaer op om Morgenens, gaaer jeg strax i Seng igjen. Jeg befinder mig bedst om Aftenen, i det Øieblik jeg slukker Lyset, trækker Dynen over Hovedet. Endnu engang reiser jeg mig op, seer mig med en ubeskrivelig Tilfredshed om i Værelset, og saa god Nat, ned under Dynen.

* *
*

Hvad jeg duer til? Til ingen Ting eller til Hvadsomhelst. Det er en sjelden Fermhed; mon den vil blive paaskjønnet i Livet? Gud veed, om de Piger finde en Plads, der søge Condition som Ene pige eller i Mangel deraf som Hvadsomhelst.

* *
*

Gaadefuld bør man være ikke blot for Andre, men ogsaa for sig selv. Jeg studerer mig selv; naar jeg er træt deraf, saa ryger jeg til Tidsfordriv en Cigar og tænker, Gud veed, hvad vor Herre egentlig har meent med mig, eller hvad han vil bringe ud af mig.

* *
*

Ingen Barselkone kan have besynderligere og utaalmodigere Ønsker end jeg. Disse Ønsker betræffe snart de ubetydeligste Ting, snart de mest ophøiede, men alle have de i lige høi Grad Sjælens momentane Lidenskab. Jeg ønsker i dette Øieblik en Tallerken Boghvede-Grød. Jeg erindrer fra min Skoletid, vi fik altid Boghvede-Grød om Onsdagen. Jeg erindrer, hvor glat og hvid Grøden var anrettet, hvor Smørret smilede mig imøde, hvor varm Grøden var at see til, hvor sulten jeg var, hvor utaalmodig efter at faae Lov at begynde. En saadan Tallerken Boghvede-Grød! jeg gav mere end min Førstefødsels-Ret derfor.

* *
*

Troldmanden Virgilius lod sig selv hugge i Stykker og putte i en Gryde for at koges i 8 Dage, og ved denne Proces blive forynget. Han fik en Anden til at passe paa, at ingen Uvedkommende kigede i Gryden. Paapasseren kunde imidlertid ikke modstaae Fristelsen; det var for tidligt, Virgilius forsvandt som et lille Barn med et Skrig. Jeg har nok ogsaa kiget for tidlig i Gryden, i Livets og den historiske Udviklings Gryde, og driver det nok aldrig til mere end at blive et Barn.

* *
*

»Aldrig bør man tabe Modet; naar Ulykkerne optaarne sig forfærdeligst om Een, da seer man i Skyerne en hjælpsom Haand«, saaledes taledes Hans Velærværdighed Jesper Morten sidste Aftensang. Jeg er nu vant til at færdes meget under aaben Himmel, men har aldrig bemærket Sligt. For nogle Dage siden bliver jeg paa en Fodtour et saadant Phænomen vaer. Det var vel ikke egentlig en Haand, men ligesom en Arm, der strakte sig ud af Skyen. Jeg hensank i Betragtning: det faldt mig ind, blot nu Jesper Morten var tilstede, at han kunde afgjøre, om det var det Phænomen, han sigtede til. Som jeg staaer midt i disse Tanker bliver jeg tiltalt af en Vandringsmand, der, idet han peger op mod Skyerne, siger: »seer De den Vandhose, det er sjeldnere at man seer en saadan i disse Egne; den river stundom hele Huse med sig.« Ih Gud bevares, tænkte jeg, er det en Vandhose, og smurte Haser det bedste jeg kunde. Hvad mon velærværdige Hr. Pastor Jesper Morten havde gjort i mit Sted?

* *

*

Lad Andre klage over, at Tiden er ond; jeg klager over, at den er ussel; thi den er uden Lidenskab. Menneskenes Tanker ere tynde og skrøbelige som Kniplinger, de selv ynkværdige som Kniplings-Piger. Deres Hjertes Tanker ere for usle til at være syndige. For en Orm vilde det maaskee kunne ansees for Synd at nære saadanne Tanker, ikke for et Menneske, der er skabt i Guds Billede. Deres Lyster ere adstadige og dorske, deres Lidenskaber søvnige; de gjøre deres Pligter, disse Kræmmersjæle; men tillade sig dog ligesom Jøderne at beklippe Mønten en lille Smule; de mene, at om vor Herre holder nok saa ordentlig Bog, kan man nok slippe godt fra at narre ham lidt. Pfui over dem! Derfor vender min Sjæl altid tilbage til det gamle Testamente og til Shakespeare. Der føler man dog, at det er Mennesker, der taler; der hader man, der elsker man, myrder sin Fjende, forbander hans Afkom gennem alle Slægter, der synder man.

* *

*

Min Tid deler jeg saaledes. Den halve Tid sover jeg, den anden halve drømmer jeg; naar jeg sover, drømmer jeg aldrig, det var Synd; thi at sove det er den høieste Genialitet.

* *

*

Det at være et fuldkomment Menneske er dog det Høieste. Nu har jeg faaet Ligtorne, det er dog altid Noget til Hjælp.

* *

*

Mit Livs-Resultat bliver slet Intet, en Stemning, en enkelt Farve. Mit Resultat faaer en Lighed med hiin Kunstners Maleri, der skulde male Jødernes Overgang over det røde Hav, og til den Ende malede hele Væggen rød, idet han forklarede, at Jøderne vare gaaede over, Ægypterne vare druknede.

* *

*

Den menneskelige Værdighed anerkjendes dog endnu i Naturen; thi naar man vil holde Fuglene borte fra Træerne, saa sætter man Noget op, der skal ligne et Menneske, og endogsaa den fjerne Lighed med et Menneske, som en Fugleskræmsel har, er nok til at indgyde Respekt.

* *

*

Naar Elskov skal have Noget at betyde, maa den i sin Fødselstid være beskinnet af Maanen, ligesom Apis for at være den sande Apis skulde være maanebeskinnet. Den Ko, der fødte Apis, skulde i Undfangelsens Øieblik være beskinnet af Maanen.

* *

*

Det bedste Beviis, der føres for Tilværelsens Jammerlighed, er det, der hentes fra Betragtningen af dens Herlighed.

* *

*

De fleste Mennesker haste saa stærkt efter Nydelsen, at de haste den forbi. Det gaaer dem, som det gik hiin Dverg, der bevogtede en bortført Prindsesse i sit Slot. En Dag tog han sig en Middagssøvn. Da han en Time efter vaagnede op, var hun borte. Hurtigt trækker han sine Syvmiils-Støvler paa; med eet Skridt er han hende langt forbi.

* *

*

Min Sjæl er saa tung, at ingen Tanke mere kan bære den, intet Vingeslag mere løfte den op i Ætheren. Bevæges den, da stryger den kun langs hen med Jorden som Fuglenes lave Flugt, naar det blæser op til et Tordenveir. Over mit indre Væsen ruger en Beklemmelse, en Angst, der ahner et Jordskjælv.

* *

*

Hvor er Livet tomt og betydningsløst. – Man begraver et Menneske; man følger ham til Jorden, man kaster tre Spader Jord paa ham; man kører ud i Kareth, man kører hjem i Kareth; man trøster sig med, at der ligger et langt Liv for Een. Hvor langt er vel 7 × 10 Aar? Hvorfor gjør man det ikke af paa eengang, hvorfor bliver man ikke derude, og gaaer ned med i Graven, og trækker Lod om, hvem den Ulykke skal times, at være den sidst Levende, der kaster de sidste 3 Spader Jord paa den sidste Døde?

* *
*

Pigerne behage mig ikke. Deres Skjønhed forgaaer som en Drøm og som den Dag igaar, naar den er forbi. Deres Trofasthed. – Ja deres Trofasthed! Enten ere de troløse, dette beskæftiger mig ikke mere, eller de ere trofaste. Hvis jeg fandt en saadan, da vilde hun behage mig i Betragtning af, at hun var en Sjeldenhed, i Betragtning af Tidens Længde vilde hun ikke behage mig; thi enten blev hun bestandig tro, og da blev jeg jo et Offer for min eksperimenterende Iver, da jeg maatte holde ud med hende, eller der kom et Tidsmoment, da hun hørte op, og saa havde jeg jo den gamle Historie.

* *
*

Usle Skjebne! forgjebes opsminker Du som en gammel Skjøge dit furede Ansigt, forgjebes larmen Du med Narrebjelderne; Du kjeder mig; det er dog det Samme, et idem per idem. Ingen Afvexling, altid Opkog. Kom Søvn og Død, Du lover Intet, Du holder Alt.

* *
*

Disse to bekjendte Violinstrøg! Disse to bekjendte Violinstrøg her i dette Øieblik, midt paa Gaden. Har jeg tabt Forstanden, er det mit Øre, der af Kjærlighed til Mozarts Musik har ophørt at høre, er det en Belønning af Guderne at skjænke mig Ulykkelige, der sidder som en Betler ved Templets Dør, et Øre, der selv foredrager, hvad det selv hører. Kun disse to Violinstrøg; thi nu hører jeg Intet mere. Som de i hiin u dødelige Ouverture bryde ud af de dybe Choral-Toner, saaledes vikle de sig her ud af Støien og Larmen paa Gaden, med en Aabenbarelses hele Overraskelse. – Det maa dog være her i Nærheden; thi nu hører jeg de lette Dandsetoner. – Det er altsaa Eder, ulykkelige Kunstnerpar, jeg skylder denne Glæde. – Den ene af dem var vel en 17 Aar gammel, iført en grøn Kalmuks-Frakke, med store Beenknapper. Frakken var meget for stor til ham. Han holdt Violinen tæt op under Hagen; Kaskjetten var trykket ned i Øinene; hans Haand var skjult af en Handske uden Fingre, Fingrene røde og blaae af Kulde. Den Anden var ældre, havde en Chenille paa. Begge vare de blinde. En lille Pige, som formodentlig ledede dem, stod foran, puttede sine Hænder ind under Halstørklædet. Vi samledes efterhaanden nogle Beundrere af disse Toner, et Postbud med sin Brev-Pakke, en lille Dreng, en Tjenestepige, et Par Sjouere. De herskabelige Vogne rullede larmende forbi, Arbeidsvognene overdøvede disse Toner, som glimtviis dukkede frem af dem. Ulykkelige Kunstner-Par veed I, at disse Toner gjemme alle Verdens Herligheder i sig. – Var det ikke som et Stevnemøde. –

* *
*

Det hendte paa et Theater, at der gik Ild i Coulisserne. Bajads kom for at underrette Publicum derom. Man troede, det var en Vittighed og applauderede; han gjentog det; man jublede endnu mere. Saaledes tænker jeg, at Verden vil gaae til Grunde under almindelig Jubel af vittige Hoveder, der troer, at det er en Witz.

* *
*

Hvad er overhovedet Betydningen af dette Liv? Deler man Menneskene i to store Classer, saa kan man sige, den ene arbejder for at leve, den anden har ikke dette behov. Men det at arbejde for at leve kan jo ikke være Livets Betydning, da det jo er en Modsigelse, at det, bestandig at tilveiebringe Betingelserne, skal være Svaret paa Spørgsmaalet om dets Betydning, der ved Hjælp heraf skal betinges. De Øvriges Liv har i Almindelighed heller ingen Betydning uden den at fortære Betingelserne. Vil man sige, at Livets Betydning er at døe, saa synes dette atter en Modsigelse.

* *
*

Den egentlige Nydelse ligger ikke i hvad man nyder; men i Forestillingen. Hvis jeg i min Tjeneste havde en underdanig Aand, der, naar jeg forlangte et Glas Vand, vilde bringe mig al Verdens kostbareste Vine lifligt blandede i en Pokal, da vilde jeg give ham hans Afsked, indtil han lærte, at Nydelsen ikke ligger i hvad jeg nyder, men i at faae min Villie.

* *

*

Det er altsaa ikke mig, der er mit Livs Herre, jeg er en Traad med, der skal spindes ind i LivetsKattun. Nu vel, kan jeg end ikke spinde, saa kan jeg dog klippe Traaden over.

* *
*

Alt vil erhverves i Stilhed og guddommeliggjøres i Taushed. Det er ikke blot om Psyches tilkommende Barn det gjælder, at dets Fremtid afhænger af hendes Taushed.

Mit einem Kind, das göttlich, wenn Du schweigst –
Doch menschlich, wenn Du das Geheimniß zeigst.

* *
*

Jeg synes bestemt til at skulle gennemlide alle mulige Stemninger, at skulle gjøre Erfaring i alle Retninger. Hvert Øieblik ligger jeg som et Barn, der skal lære at svømme, midt ude i Havet. Jeg skrider (det har jeg lært af Grækerne, af hvem man kan lære det reent Menneskelige); thi vel har jeg en Sele om Livet, men den Stang, der skal holde mig oppe, seer jeg ikke. Det er en rædsom Maade at gjøre Erfaringer paa.

* *
*

Det er mærkeligt nok ved de to rædsomste Modsætninger faaer man en Forestilling om Evigheden. Tænker jeg mig hiin ulykkelige Bogholder, der af Fortvivlelse over, at han ved i et Regnskab at have sagt 7 og 6 er 14 havde ødelagt et Handelshuus, gik fra Forstanden; tænker jeg mig ham Dag ud og Dag ind, uberørt af alt Andet, gjentage for sig selv, 7 og 6 er 14, saa har jeg et Billede af Evigheden. – Tænker jeg mig en yppig qvindelig Skjønhed i et Harem, hvilende paa en Sopha i al sin Ynde, uden at bekymre sig om noget i Verden, saa har jeg atter et Billede paa Evigheden.

* *
*

Det, Philosopherne tale om Virkeligheden, er ofte lige saa skuffende, som naar man hos en Marchandiser læser paa et Skildt: her rulles. Vilde man komme med sit Tøi for at faae det rullet, saa var man narret; thi Skildtet er blot tilsalgs.

* *
*

For mig er intet farligere end at erindre. Har jeg først erindret et Livsforhold, saa er Forholdet selv ophørt. Man siger, at Adskillelse hjælper til at opfriske Kjærlighed. Det er ganske sandt, men den opfrisker den paa en reen poetisk Maade. At leve i Erindringen er det fuldendteste Liv, der lader sig tænke, Erindringen mætter rigeligere end al Virkelighed, og den har en Tryghed, som ingen Virkelighed eier. Et erindret Livsforhold er allerede gaaet ind i Evigheden og har ingen timelig Interesse mere.

* *
*

Skulde noget Menneske føre en Dagbog, saa skulde det være mig for at komme min Hukommelse lidt til Hjælp. Efter en Tids Forløb hænder det mig ofte, at jeg aldeles har glemt, hvilke Grunde, der bevægede mig til dette eller hiint, og det ikke blot Smaating betræffende, men de mest afgjørende Skridt. Falder Grunden mig da ind, saa kan den stundom være saa besynderlig, at jeg ikke selv vil troe, at det var Grunden. Denne Tvivl vilde da bortfjernes, hvis jeg havde noget Skrevet at holde mig til. En Grund er overhovedet en besynderlig Ting, seer jeg paa den med hele min Lidenskab, saa voxer den op til en uhyre Nødvendighed, der kan sætte Himmel og Jord i Bevægelse; er jeg uden Lidenskab, da seer jeg haanlig ned paa den. – Jeg har nu i længere Tid speculeret over, hvad det egentlig var for en Grund, der bevægede mig til at nedlægge mit Adjunktur. Naar jeg nu tænker derover, forekommer det mig, at en saadan Ansættelse netop var noget for mig. Idag er der gaaet et Lys op for mig, Grunden var just den, at jeg maatte ansee mig for aldeles skikket til denne Post. Hvis jeg da var forbleven i mit Embede havde jeg havt Alt at tabe, Intet at vinde. Desaaarsag ansaae jeg det for rigtigt, at nedlægge min Post og søge Engagement hos et omreisende Theater-Selskab, af den Grund, at jeg intet Talent havde, og altsaa Alt at vinde.

* *
*

Der hører dog en stor Naivitet til at troe, at det skal hjælpe, at raabe og skrige i Verden, som om derved Ens Skjæbne blev forandret. Man tage den som den bydes, og afholde sig fra alle Vidtløftigheder. Naar jeg i min Ungdom kom paa en Restauration, da sagde jeg ogsaa til Opvarteren: et godt Stykke, et meget godt Stykke, af Ryggen, ikke for fedt. Opvarteren hørte maaskee neppe mit Raab, end mindre at han skulde agte derpaa, end mindre, at min Røst skulde kunne trænge ud i Kjøkkenet, bevæge Forskæreren, og selv om alt dette skete, saa var der maaskee ikke et godt Stykke paa den hele Steg. Nu raaber jeg aldrig mere.

* *
*

Den sociale Stræben og den denne ledsagende skjønne Sympathi udbreder sig mere og mere. I Leipzig har der dannet sig en Comitee, der af Sympathi med gamle Hestes sørgelige Endeligt, har besluttet at æde disse.

* *
*

Jeg har kun een Ven, det er Eccho; og hvorfor er det min Ven? fordi jeg elsker min Sorg, og det tager den ikke fra mig. Jeg har kun een Fortrolig, det er Nattens Taushed; og hvorfor er den min Fortrolige? fordi den tier.

* *
*

Som det efter Sagnet gik Parmeniskus, der i den trophoniske Hule tabte Evnen til at lee, men fik den igjen paa Delos ved Synet af en uformelig Klods, der blev fremstillet som Gudinden Letos Billede, saaledes er det gaaet mig. Da jeg var meget ung, da glemte jeg i den trophoniske Hule at lee, da jeg blev ældre, da jeg slog Øiet op og betragtede Virkeligheden, da kom jeg til at lee og har siden den Tid ikke ophørt dermed. Jeg saae, at det var Livets Betydning at faae et Levebrød, dets Maal at blive Justitsraad, at det var Elskovens rige Lyst at faae en velhavende Pige, at det var Venskabets Salighed at hjælpe hinanden i Pengeforlegenheder; at det var Viisdommen, hvad de Fleste antog derfor; at det var Begeistring at holde en Tale; at det var Mod at vove at blive mulkeret paa 10 Rbd; at det var Hjertelighed at sige Velbekomme efter et Middagsmaaltid; at det var Guds frygt een Gang om Aaret at gaae til Alters. Det saae jeg og jeg loe.

* *
*

Hvad er det, der binder mig? Hvoraf var den Lænke dannet, hvormed Fenris-Ulven blev bunden? Den var forfærdiget af den Larm, Kattens Been gjør, naar den gaaer paa Jorden, af Qvinders Skæg, af Klippernes Rødder, af Bjørnens Græs, af Fiskenes Aande og Fuglenes Spyt. Saaledes er ogsaa jeg bunden i en Lænke, der er dannet af mørke Indbildninger, af ængstende Drømme, af urolige Tanker, af bange Anelser, af uforklarede Angester. Denne Lænke er »saare smidig, blød som Silke, giver efter for den stærkeste Anspændelse, og kan ikke slides itu.«

* *
*

Det er besynderligt nok, det er altid det Samme, der gjennem alle Livets Aldere beskæftiger Een, og man kommer altid lige vidt, eller snarere man gaaer tilbage. Da jeg var 15 Aar gammel skrev jeg i den lærde Skole med megen Salvelse om Beviserne for Guds Tilværelse og Sjælens Udødelighed, om Begrebet Tro, om Miraklets Betydning. Til examen artium skrev jeg en Afhandling om Sjælens Udødelighed, hvorfor jeg tilkjendtes præ ceteris; senere vandt jeg Prisen for en Afhandling om denne Materie. Hvo skulde troe, at jeg efter en saa solid og meget lovende Begyndelse, i mit 25de Aar skulde være kommen dertil, at jeg ikke kan føre et eneste Beviis for Sjælens Udødelighed. Især erindrer jeg fra min Skoletid, at en Afhandling af mig om Sjælens Udødelighed blev overordentlig rost og oplæst af Læreren, saavel paa Grund af Indholdets som Sprogets Fortrinlighed. Ak, Ak, Ak! denne Afhandling har jeg for længe siden kastet bort. Hvilken Ulykke! I den vilde maaskee min tvivlende Sjæl bleven fængslet, saavel ved Sproget som ved Indholdet. Saa er det da mit Raad til Forældre, Foresatte og Lærere, at foreholde de Børn, der ere dem betroede, at gemme de danske Afhandlinger, der skrives i det 15de Aar. At give dette Raad er det Eneste, jeg kan gjøre til Menneskeslægten Bedste.

* *
*

Til Sandhedens Erkjendelse er jeg maaskee kommen; til Salighed visselig ikke. Hvad skal jeg gjøre? Virke i Verden, svare Menneskene. Skulde jeg da meddele Verden min Sorg, levere et Bidrag mere til at bevise, hvor sørgeligt og usselt Alt er, maaskee opdage en ny Plet i Menneske-Livet, der hidtil var bleven ubemærket? Jeg kunne da høste den sjeldne Løn at blive navnkundig, ligesom den Mand, der opdagede

Pletterne i Jupiter. Jeg foretrækker dog at tie.

* *
*

Hvor Menneske-Naturen er sig selv liig? Med hvilken medfødt Genialitet kan ikke ofte et lille Barn vise os et levende Billede af de større Forhold. Jeg morede mig ret idag over lille Ludvig. Han sad i sin lille Stol; med synligt Velbehag skuede han omkring sig. Da gik Barnepigen Maren gennem Stuen. Maren! raabte han; ja lille Ludvig, svarede hun med sædvanlig Venlighed, og kom hen til ham. Han lagde sit store Hoved lidt til den ene Side, fæstede sine umaadelige Øine paa hende med et vist Skjælmeri, og sagde derpaa ganske phlegmatisk: det var ikke den Maren, det var en anden Maren. Hvad gjør vi Ældre? Vi raabe ad den hele Verden og naar den da kommer os venligt imøde, da sige vi; det var ikke den Maren.

* *
*

Mit Liv er som en evig Nat, naar jeg engang dør, da kan jeg sige med Achilles:

Du bist vollbracht, Nachtwache meines Daseyns.

* *
*

Mit Liv er aldeles meningsløst. Naar jeg betragter dets forskjellige Epocher, da gaaer det med mit Liv som med det Ord: Schnur i Lexikonnet, der for det første betyder en Snor, for det andet en Sønnekone. Der manglede blot, at det Ord: Schnur for det tredie skulde betyde en Kameel, for det fjerde en Støvekost.

* *
*

Jeg er ligerviis som det Lüneburger-Sviin. Min Tænken er en Lidenskab. Jeg kan ypperligt rode Trøffler op for Andre, selv har jeg ingen Glæde af dem. Jeg tager Problemerne paa min Næse; men jeg kan ikke gjøre mere ved dem end kaste dem bagover mit Hoved.

* *
*

Forgjæves strider jeg imod. Min Fod glider. Mit Liv bliver dog en Digter-Existent. Kan der tænkes noget Ulykkeligere? Jeg er udseet, Skjebnen leer ad mig, naar den pludselig viser mig, hvorledes Alt hvad jeg gjør imod bliver Moment i en saadan Tilværelse. Jeg kan skildre Haabet saa levende, at enhver haabende Individualitet vil vedkjende sig min Skildring; og dog er den et falsum; thi medens jeg skildrer det tænker jeg paa Erindringen.

* *
*

Der er dog endnu eet Beviis for Guds Tilvær, man hidtil har overseet. Det føres af en Tjener i Aristophanes: Ridderen. v. 32 o. fl.:

Δημοσθενης.
ποιον βρετας; ἔτεδον ἠγει γὰρ θεούς;
Νικιας.
ἔγωγε
Δημοσθενης.
ποιῶ χρωμενος τεκμηρίῳ;
Νικιας.
ὀτιῆ θεοῖσιν ἐχθρὸς εἰμ'. οὐκ εἰκότως;
Δημοσθενης.
35. εὐ προσβιβάζεις με.

* *
*

Hvor er dog Kjedsommelighed rædsom – rædsom kjedsommelig; jeg veed intet stærkere Udtryk, intet sandere; thi kun det Lige erkjendes af det Lige. Gid der var et høiere Udtryk, et stærkere, saa var der dog endnu een Bevægelse. Jeg ligger henstrakt, uvirksom; det Eneste, jeg seer, er Tomhed, det Eneste, jeg lever af, er Tomhed, det Eneste, jeg bevæger mig i, er Tomhed. End ikke Smerte lider jeg. Gribben hakkede dog

bestandig i Prometheus's Lever; Loke dryppede der dog bestandig Gift ned paa; det var dog en Afbrydelse om end eensformig. Smerten selv har tabt sin Vederqvægelse for mig. Om man bød mig al Verdens Herligheder eller al Verdens Qvaler, de røre mig lige meget, jeg vilde ikke vende mig om paa den anden Side hverken for at naae eller for at flye. Jeg døer Døden. Og hvad skulde kunne adsprede mig? Ja hvis jeg fik en Trofasthed at see, der bestod enhver Prøvelse, en Begeistring, der bar Alt; en Tro, der flyttede Bjerge; hvis jeg fornå en Tanke, der forbandt det Endelige og det Uendelige. Men min Sjæls giftige Tvivl fortærer Alt. Min Sjæl er som det døde Hav, over hvilket ingen Fugl kan flyve; naar den er kommen midtveis, synker den mat ned i Død og Undergang.

* *
*

Forunderligt! med hvilken tvetydig Angst, for at tabe og beholde, hænger dog Mennesket fast ved dette Liv. Stundom har jeg tænkt paa at gjøre et afgjørende Skridt, mod hvilket alle mine foregaaende kun var Barnestreger – at tiltræde den store Opdagelses-Reise. Som et Skib, naar det løber af Stabelen, hilses med Kanonskud, saaledes vilde jeg hilse mig selv. Og dog. Er det Mod jeg mangler? Hvis en Steen faldt ned og slog mig ihjel, det var dog en Udvei.

* *
*

Tautologien er og bliver dog det høieste Princip, den høieste Tænke-Grundsætning. Hvad Under da, at de fleste Mennesker bruge den. Den er ei heller saa fattig og kan godt udfylde hele Livet. Den har en spøgende, vittig, underholdende Form, det er de uendelige Domme. Denne Art Tautologi er den paradokse og transcendent. Den har den alvorlige, videnskabelige og opbyggelige Form. Formlen herfor er følgende: naar to Størrelser ere lige store med een og samme tredie da ere de indbyrdes lige store. Dette er en kvantitativ Slutning. Denne Art Tautologi er især brugelig paa Kathedere og Prædikestole, hvor man skal sige Meget.

* *
*

Det Uproportionerte i min Bygning er, at mine Forbeen ere for smaa. Som Haren fra Ny-Holland har jeg ganske smaa Forbeen, men uendelig lange Bagbeen. I Almindelighed sidder jeg ganske stille; gjør jeg en Bevægelse, saa er det et uhyre Spring til Forfærdelse for alle dem, til hvem jeg ved Slægtskabs og Venskabs ømme Baand er knyttet.

* *
*

Enten - Eller

Et exstatisk Foredrag

Gift Dig, Du vil fortryde det; gift Dig ikke, Du vil ogsaa fortryde det; gift Dig eller gift Dig ikke, Du vil fortryde begge Dele; enten Du gifter Dig, eller Du ikke gifter Dig, Du fortryder begge Dele. Lee ad Verdens Daarskaber, Du vil fortryde det; græd over dem, Du vil ogsaa fortryde det; lee ad Verdens Daarskaber eller græd over dem, Du vil fortryde begge Dele; enten Du leer ad Verdens Daarskaber, eller Du græder over dem, Du fortryder begge Dele. Troe en Pige, Du vil fortryde det; troe hende ikke, Du vil ogsaa fortryde det; troe en Pige eller troe hende ikke, Du vil fortryde begge Dele; enten Du troer en Pige eller Du ikke troer hende, Du vil fortryde begge Dele. Hæng Dig, Du vil fortryde det; hæng Dig ikke, Du vil ogsaa fortryde det; hæng Dig eller hæng Dig ikke, Du vil fortryde begge Dele; enten Du hænger Dig, eller Du ikke hænger Dig, Du vil fortryde begge Dele. Dette, mine Herrer, er Indbegrebet af al Leve-Viisdom. Det er ikke blot i enkelte Øieblikke, at jeg, som Spinoza siger, betragter Alt æterno modo, men jeg er bestandig æterno modo. Dette troer Mange, at de ogsaa ere, naar de efter at have gjort det Ene eller det Andet forene eller mediere disse Modsætninger. Dog dette er en Misforstand; thi den sande Evighed ligger ikke bag ved enten – eller, men foran. Deres Evighed vil derfor ogsaa være en smertelig Tids-Succession, da de vil have den dobbelte Fortrydelse at tære paa. Min Viisdom er da let at fatte; thi jeg har kun een Grundsætning, som jeg end ikke gaaer ud fra. Man maa skjelne mellem den efterfølgende Dialektik i enten – eller og den her antydede evige. Naar jeg saaledes her siger, at jeg ikke gaaer ud fra min Grundsætning, saa har dette ikke Modsætningen i en Gaaenudderfra, men er blot det negative Udtryk for min Grundsætning, det hvorved den fatter sig selv i Modsætning til en Gaaenudderfra eller en Ikke-Gaaenudderfra. Jeg gaaer ikke ud fra min Grundsætning; thi gik jeg ud fra den, vilde jeg fortryde det, gik jeg ikke ud fra den, vilde jeg ogsaa fortryde det. Skulde det derfor forekomme en eller anden af mine høistærede Tilhørere, at der dog var Noget i det, jeg sagde, saa beviser han blot derved, at hans Hoved ikke er skikket for Philosophi; skulde det synes ham, at der var Bevægelse i det Sagte, saa beviser dette det Samme. For de Tilhørere derimod, der ere istand til at følge

mig, uagtet jeg ingen Bevægelse gjør, vil jeg nu udvikle den evige Sandhed, hvorved denne Philosophi bliver i sig selv, og ikke indrømmer nogen høiere. Dersom jeg nemlig gik ud fra min Grundsætning, saa vilde jeg ikke kunne holde op igjen; thi holdt jeg ikke op, saa vilde jeg fortryde det; holdt jeg op, saa vilde jeg ogsaa fortryde det o. s. v. Nu derimod da jeg aldrig gaaer ud, saa kan jeg altid høre op; thi min evige Udgang er mit evige Ophør. Erfaring har viist, at det ingenlunde er Philosophien saa vanskeligt at begynde. Langtfra; den begynder jo med Intet, og kan altsaa altid begynde. Det, der derimod falder Philosophien og Philosopherne vanskeligt, er at høre op. Ogsaa denne Vanskelighed har jeg undgaaet; thi dersom Nogen skulde troe, at jeg idet jeg nu holder op, virkelig holder op, saa viser han, at han ikke har spekulativt Begreb. Jeg holder nemlig ikke nu op; men jeg holdt op, den Gang jeg begyndte. Min Philosophi har derfor den fortrinlige Egenskab, at den er kort, og at den er uimodsigelig; thi dersom Nogen siger mig imod, saa turde jeg vel have Ret i at erklære ham for gal. Philosophen er da bestandig æterno modo og har ikke som salig Sintenis blot enkelte Timer, der ere levede for Evigheden.

* *
*

Hvorfor blev jeg ikke født i Nyboder, hvorfor døde jeg ikke som et lille Barn? Da havde min Fader lagt mig i en lille Kiste, taget mig selv under Armen, baaret mig en Søndag Formiddag ud til Graven, selv kastet Jord paa, halv høit sagt et Par kun for ham selv forstaaelige Ord. Kun den lykkelige Oldtid kunde det falde ind, at lade de smaa Børn græde i Elysium, fordi de vare døde saa tidligt.

* *
*

Aldrig har jeg været glad; og dog har det altid seet ud som om Glæden var i mit Følgeskab, som om Glædens lette Genier dandsede omkring mig, usynlige for Andre, men ikke for mig, hvis Øie straaledede af Fryd; naar jeg da gaaer Menneskene forbi saa lykkelig og glad som en Gud; og de misunde mig min Lykke, da leer jeg; thi jeg foragter Menneskene, og jeg hævner mig. Aldrig har jeg ønsket at gjøre noget Menneske Uret, men altid givet det Udseende af, at ethvert Menneske, der kom i min Nærhed, blev krænket og forurettet. Naar jeg da hører Andre rose for deres Trofasthed, deres Retskaffenhed, da leer jeg; thi jeg foragter Menneskene, og jeg hævner mig. Aldrig har mit Hjerte været forhærdet mod noget Menneske, men altid, netop naar jeg var mest bevæget, har jeg givet det Udseende af, at mit Hjerte var lukket og fremmed for enhver Følelse. Naar jeg da hører Andre berømme for deres gode Hjerte, seer dem elskede for deres dybe rige Følelse, da leer jeg; thi jeg foragter Menneskene og hævner mig. Naar jeg seer mig selv forbandet, afskyet, hadet for min Kulde og Hjerteløshed, da leer jeg; da mættes min Vrede. Dersom nemlig de gode Mennesker kunde bringe mig til virkelig at have Uret, til virkelig at gjøre Uret – ja da havde jeg tabt.

* *
*

Det er min Ulykke; ved Siden af mig gaaer altid en Morderengel, og det er ikke de Udvalgtes Dør jeg besprænger med Blod til Tegn paa, at han skal gaae den forbi, nei det er deres Dør han netop træder ind ad; thi først Erindringens Kjærlighed er lykkelig.

* *
*

Vinen fryder ikke mere mit Hjerte; lidt af den gjør mig veemodig; meget – tungsindig. Min Sjæl er mat og kraftesløs, forgjeves hugger jeg Lystens Spore i dens Side, den kan ikke meer, den reiser sig ikke mere i sit kongelige Spring. Jeg har tabt al min Illusion. Forgjeves søger jeg at hengive mig i Glædens Uendelighed, den kan ikke løfte mig, eller rettere jeg kan ikke løfte mig selv. Fordum naar den blot vinkede, da steeg jeg let og sund og freidig. Naar jeg reed langsomt gennem Skoven, da var det som om jeg fløi; naar nu Hesten skummer nærvæd at styrte, da synes jeg, at jeg ikke kommer af Stedet. Ene er jeg, det har jeg altid været; forladt, ikke af Menneskene, det vilde ikke smerte mig, men af Glædens lykkelige Genier, der i talrig Skare omringede mig, der overalt traf Bekjendte, overalt viste mig en Leilighed. Som en beruset Mand samler Ungdommens kaade Vrimmel om sig, saaledes flokkedes de om mig, Glædens Alfer, og mit Smil gjaldt dem. Min Sjæl har tabt Muligheden. Skulde jeg ønske mig Noget, da vilde jeg ikke ønske mig Rigdom eller Magt, men Mulighedens Lidenskab, det Øie, der overalt evigt ungt, evigt brændende seer Muligheden. Nydelsen skuffer, Muligheden ikke. Og hvilken Viin er saa skummende, hvilken saa duftende, hvilken saa berusende!

* *
*

Hvor Solens Straaler ikke naae hen, der naae dog Tonerne. Mit Værelse er mørkt og skummelt, en høi Muur holder næsten Dagens Lys borte. Det maa være i Nabogaarden, formodentlig en omvandrende Musikant. Hvad er det for et Instrument? En Rørfløite? hvad hører jeg – Menuetten af Don Juan. Saa bærer mig da atter bort i rige og stærke Toner til Pigernes Kreds, til Dandsens Lyst. – Apothekeren støder i sin

Morter, Pigen skurer sin Gryde, Staldkarlen strigler sin Hest og banker Striglen af paa Brostenene; kun mig gjelder disse Toner, kun mig vinker de. O! hav Tak hvo Du end er, hav Tak! min Sjæl er saa riig, saa sund, saa glædedrukken.

* *
*

Lax er i og for sig en meget delicat Spise; men naar man faaer for meget deraf, er det skadeligt for Helbreden, da det er rørig Mad. Da der derfor engang i Hamburg blev fanget en stor Mængde Lax, befalede Politiet, at enhver Husbonde kun maatte give sine Tjenestefolk Lax eengang om Ugen. Det var at ønske, at der maatte udkomme en lignende Politiplakat angaaende Sentimentalitet.

* *
*

Min Sorg det er min Ridderborg, der som en Ørnerede ligger høit oppe paa Bjergenes Spidse mellem Skyerne; Ingen kan storme den. Fra den flyver jeg ned i Virkeligheden og griber mit Bytte; men jeg bliver ikke dernede, mit Bytte bringer jeg hjem, og dette Bytte er et Billede, jeg væver ind i Tapeterne paa mit Slot. Da lever jeg som en Afdød. Alt, hvad der er oplevet, dukker jeg ned i Glemsels Daab til Erindringens Evighed. Alt Endeligt og Tilfældigt er glemt og udslettet. Da sidder jeg som en gammel graahærdet Mand tankefuld og forklarer Billederne med sagte Stemme, næsten hvidskende, og ved min Side sidder et Barn og lytter til, skjøndt det husker Alt, førend jeg fortæller det.

* *
*

Solen skinner saa skjønt og livligt ind i mit Værelse, Vinduet staaer aabent i det næste; paa Gaden er Alt stille, det er Søndag-Eftermiddag: jeg hører tydelig en Lærke, der uden for et Vindue i en af Naboegaardene slaaer sine Triller, uden for det Vindue, hvor den smukke Pige boer; langt borte fra en fjern Gade hører jeg en Mand raabe med Reier; Luften er saa varm, og dog er hele Byen som uddød. – Da mindes jeg min Ungdom og min første Kjærlighed – da længtes jeg, nu længes jeg kun efter min første Længsel. Hvad er Ungdom? En Drøm. Hvad er Kjærligheden? Drømmens Indhold.

* *
*

Noget Vidunderligt er der hendt mig. Jeg blev henrykket i den syvende Himmel. Der sad alle Guderne forsamlede. Af særlig Naade tilstodes den Gunst mig at gjøre et Ønske. »Vil Du«, sagde Mercur, »vil Du have Ungdom, eller Skjønhed, eller Magt, eller et langt Liv, eller den skjønneste Pige, eller en anden Herlighed af de mange, vi har i Kramkisten, saa vælg, men kun een Ting.« Jeg var et Øieblik raadvild, derpaa henvendte jeg mig til Guderne saaledes: Høistærede Samtidige, jeg vælger een Ting, at jeg altid maa have Latteren paa min Side. Der var ikke en Gud, der svarede et Ord, derimod gave de sig alle til at lee. Deraf sluttede jeg, at min Bøn var opfyldt, og fandt, at Guderne vidste at udtrykke sig med Smag; thi det havde jo dog været upassende, alvorligt at svare: det er Dig indrømmet.